

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سال تولید ملی،
حمایت از کار و
سرمایه ایرانی

تقدیم بہ:

پیشگاہ گل سرسید آفرینش، پیامبر خاتم و رسول رحمت
حضرت محمد مصطفیٰ (ص) و یگانہ در مکنون الہی، بھجت
و سرور قلب پیامبر سبب آفرینش جہان، مستی
حضرت زہرا (س)۔

امید است انشاء... در سال تولید ملی، حمایت از کار
و سرمایہ ایرانی مورد توجہات خاص قطب عالم امکان،
آخرین ذخیرہ الہی حضرت بقیہ... اعظم (عج) و نیز
مورد شفاعت آن عزیز قرار گیرد۔

موضوع پژوهش: رهیافتهای مدیریت در تولید ارزشی و کارآمد

زیر نظر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در
دانشگاههای آزاد اسلامی استان اصفهان

استاد راهنما:

سرکار خانم فرشته منانی

«پژوهش گران»

جمعی از دانشجویان دانشگاه

«کاری از گروه پژوهش کانون قرآن و عترت (ع) خواهران»

اسفند ۱۳۹۱

مقدمه

اقتصاد اسلامي، به سبب تفاوت‌هاي بنياني که با نظام‌هاي اقتصادي غربي دارد، ارزش‌هاي خاصي را نیز در بطن خود دارد؛ اين ارزش‌ها و هنجارها در واقع روح جهت دهنده به اقتصاد اسلامي محسوب شده و درون مايه اصلي آن را تشكيل مي‌دهند.

امروزه اهميت «توسعه اقتصادي» و نقش بارز آن در بنا نهادن جامعه‌اي آرمانی، بر هيچ کس پوشيده نيست تا آنجا که مي‌توان آن را از اولويت‌هاي دنياي امروز دانست، اولويتي که بر اساس آن بسياري از محاسبات و معادلات جهاني شکل مي‌گيرد. جست‌وجو در متون اسلامي در اين زمينه، نشان مي‌دهد که اسلام در پرداختن به مسائل و مباحث مربوط به توسعه اقتصادي، از همه مذاهب و مکاتب ديگر پيشي گرفته است.

در اين ديدگاه، جامعه انساني هرگاه فرصت يابد تا دين خدا را به شيوه‌هاي درست در زمين جاري سازد، شاهد شکوفايي اقتصادي، بيش از آن چه در تصورش گنجد، خواهد بود و چنين روزي بي‌شک خواهد آمد.

اسلام پديده ثروتمندي جامعه را از نعمت‌هاي خداوند براي انسان قلمداد مي‌کند و مردم را برمي‌انگيزد که اين نعمت را پاس دارند و نیز از ايشان مي‌خواهد که ثروت را در مسيري که به تکامل آنان بيانجامد، به کار گيرند.

در سوي ديگر اين ديده‌گاه مي‌نگريم كه اسلام، واپس ماندگي اقتصادي را نكوهش مي‌كند و آن را از گونه‌هاي بلا و مصيبت و نيز از مجازات‌هاي خداوند و نشانه خشم او و ناخشنوديش از جامعه، مي‌شمارد.

فقر ريشه انواع فساد و تباهي است كه ناآرامي‌هاي روحي و جسمي در سطوح فردي و اجتماعي از آن زايده مي‌شود.

ارزيابي تعريف رايج توسعه نشان مي‌دهد كه اين تعريف مبتني بر نگرش مادي به حيات است. آنچه انسان معاصر از توسعه مي‌فهمد، از پيشرفت و رفاه مادي و از مرزهاي اين دنيا فراتر نمي‌رود. بر پايه اين نگرش و جهان‌بيني، توسعه با همه شاخصه‌هايش، از دايره رفاه مادي درنمي‌گذرد. در نگاه اسلام، جهان بيني مادي نمي‌تواند به نيازهاي واقعي انسان پاسخ گويد، هرچند كه صدها شاخص ديگر را به شاخص‌هاي توسعه بيافزاید. بشريت براي دستيابي به توسعه همه‌جانبه، راهي ندارد جز آن كه شيوه خدائي دين را پي‌گيرد كه بر پايه شناخت واقعي انسان و درك نيازهاي فطري او استوار است.

- در تمدن اسلامي، توسعه اقتصادي هدف برتر نيست. در اين تمدن، هدف آنست که همه استعدادهاي انساني شکوفا گردد و نهفته‌هاي او هويدا شود تا به سوي کمال مطلق راه برد و به سعادت ابدی و پايدار دست يابد. توسعه اقتصادي، تنها مقدمه‌اي براي رسيدن به همين هدف است.

- با همين رويکرد است که اسلام، جامعه انساني را نیازمند تحقق رفاه فراگیر و ارتقا يافتن به کمال مطلق مي‌داند تا در کنار شاخصه‌هاي مادي و دنيايي، همچون درآمد ناخالص ملي، سرانه آموزش، دستيابي به امکانات گوناگون زندگي، آزادي انتخاب، مشارکت سياسي و مانند آن، به ضرورت‌هاي ديگر که در رشد و ارتقاي شاخصه‌هاي معنوي، همچون ايمان، اخلاق و اعمال صالح متجلی مي‌شوند، نیز عنايت ورزد.

- در چهارچوب جهان‌بینی اسلامي، اعتقاد به تاثير معنويات در اقتصاد، مترادف با نفي سبب‌هاي مادي نيست و از نقش اين سبب‌ها در اقتصاد نمي‌کاهد. مقصود آنست که اسلام، افزون بر عوامل مادي موثر در توسعه، به عواملی ديگر نیز ايمان دارد که در توسعه موثرند، اما ناشناخته مانده‌اند.

به بیان دیگر، اسلام شش رکن توسعه اقتصادی را باور دارد: دانش، مدیریت، کار، تنظیم بازار، اتکا به الگوی مصرف صحیح و مناسب و برنامه‌ریزی هدفمند و درست دولت. همچنین اسلام اعتقاد دارد که باید تلاش نمود تا درآمد ناخالص ملی افزایش یابد و سطح فنی تولید بالا رود. نیز تنظیم برنامه‌هایی برای کاستن از میزان فقر و تعدیل ثروت در جامعه را ترغیب می‌کند.

در دیدگاه اسلامی، نه تنها ارزش‌های معنوی بر جریان توسعه اقتصادی اثر می‌نهند، بلکه عکس آن نیز صادق است. از نگاه اسلام در تکامل انسان و اجتماع، هیچگونه جدایی میان تکامل معنوی و توسعه اقتصادی وجود ندارد، بلکه توسعه مادی از بطن تکامل معنوی شکوفا می‌گردد و خط سیر تکامل معنوی نیز از میان توسعه مادی عبور می‌کند.

قرآن کریم تأکید می‌فرماید که هرگاه ایمان در جامعه استقرار یابد و ارکانش استوار گردد، برکت‌ها بر انسان فرو می‌بارد و زمین سرچشمه نعمت می‌شود تا آنگاه که وجود انسان از خیر سرشار می‌گردد و جامعه در رفاه و آسایش اقتصادی افزون بر تصور، به سر می‌برد.

با توجه به شرایط جامعه جهانی کنونی و با توجه به آنچه مقام معظم رهبری درباره تحقق اقتصاد بالنده و پویا در قالب تحقق اقتصاد مقاومتی مطرح نموده‌اند، می‌توان جامعه اسلامی را به الگویی برتر در جهان امروز تبدیل نمود و سلطه مستکبران را نابود ساخته و اجازه تحرك به دشمن نداده و جهت‌گیری‌های اسلامی مبتنی بر عدالت را در جامعه جهانی سازماندهی نمود.

کتاب حاضر با عنوان «رهیافت‌های مدیریت در تولید ارزشی و کارآمد» با توجه به اعلام موضوع سال از طرف مقام معظم رهبری در سال 1391 به همت و تلاش گروهی از دانشجویان ساعی انجام گردیده، در اینجا وظیفه و رسالت ایجاب می‌نماید از مساعدت‌های بی‌دریغ ریاست محترم دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان جناب آقای دکتر فروغی، معاونین محترم و سایر مسئولان محترم دانشگاه در قسمت‌های مختلف امور اداری، مالی و آموزشی، معاونت محترم فرهنگی دانشگاه و کانون قرآن و عترت(ع) خواهران، کمال تشکر و قدردانی نمایم.

با تشکر

فرشته منانی

عضو هیات علمی دانشگاه

Introduction:

Islamic economic due to basic differences with western economies, have specific values in its context. These values and norms are the spirit and the main themes of Islamic economics.

Today, the importance of "economic development" and its prominent role in building an ideal society is clear to everyone that it can be count as one of the priorities of today's world that based on it many computing and global equations are formed. Researches in Islamic literature in this field show that Islam in addressing issues related to economic development, has surpassed all other religions and schools.

In this view, whenever human society would have a chance to make the faith of God in the right ways on earth, economic development would improve more than what fits in the picture. No doubt that one day it will come true.

Islamic believes that richness of society is God's blessing and arise people to appreciate these blessings and wants them to pass on a path that lead to their development.

On the other side of this view, we can see that Islam has condemned the economic backwardness and has considered it as disasters and signs of God's anger and are punishments of God and his dissatisfaction of community.

Poverty is the root of corruption and waste that causes physical and mental unrest in personal and social levels.

The common definition of development shows that this definition is based on materialistic attitude to life. What modern human understands from development does not go beyond progress and the boundaries welfare of the world. Based on this attitude and cosmology, development and its all ways do not go beyond material well-being. In Islam, materialistic cosmology cannot answer the real needs of people, even though hundreds of other key indicators developed. In order to achieve all-round development, people do not have a way but following the way of God's religion that is based on a real understanding of man and his innate needs of him.

In light of this attitude, the first characteristics of Islamic development are learning and inclusion in all aspects of human life. Other components have the same features.

In Islamic culture, economic development is not the best target. In this culture, the aim is that all human talents will flourish and his abilities will be evident so that he will be able to reach the absolute perfection and eternal and stable happiness. Economic development is only a start to achieve this goal.

With this approach is that the human community needs to realize human welfare and the promotion of perfection so in addition to material world indicators such as GDP per capita, education, accessibility of living facilities, freedom of choice, political participation and so on, other necessities of spiritual growth and development indicators, such as faith, morality and good works are manifested.

In the framework of the Islamic worldview, belief in the spirituality of the economy is not synonymous with negation of material causes and does not lessen the role of these causes in economy. The purpose is that Islam in addition to the physical factors affecting the development, believed that other factors also contribute to the development, however, remain unknown.

In other words, Islam believes in six pillars of economic development: knowledge, management, labor market regulation, relying on appropriate consumption patterns and purposeful and right planning of government. Islam also believes that we should try to increase GDP and technical level of production and encourages programs for the reduction of poverty and moderation of wealth in the society.

In Islamic perspective, not only spiritual values affect the economic development, but the reverse is also true. Islam believes that in the evolution of man and society, there is no separation between spiritual growth and economic development, rather the material development is a result of spiritual growth and spiritual evolution is a result of the material development.

The Quran emphasizes that whenever faith establishes in a community, blessing will occur and the earth is a resource of favor until the man is full of good and economic and social welfare will happen.

Given the current international situation and what supreme leader told about the realization of flourishing economy in terms of economic resistance, we can turn Islamic society to a model of excellence in the world and destroyed arrogant dominance and let no enemy activity and organize Islamic orientation based on justice in global community.

This book entitled "Approaches to the management in efficient and valuable production" was gathered by students based on the Subject of the Year by supreme leader in the year of 1391. Here I want to thank Dr. Foroughi, President of Islamic Azad University, Khorasgan Branch, honorable deputies and other authorities in administrative, financial, educational part and cultural deputy and Quran association.

**Sincerely,
Fereshteh Manani
Faculty Member**

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي تَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : عَامِلٌ سَائِرَ النَّاسِ بِالْإِنصَافِ وَعَامِلٌ الْمُؤْمِنِينَ بِالْإِيثَارِ
بِأَمْرٍ مُؤْمِنِينَ بِهِ إِثَارَ رِفَاتِ كُنْ وَبِأَسَايِرِ مَرْدَمٍ بِهِ أَنْصَافِ

غُرُورُ الْحَكَمِ ح ٩١٠٩ ص ٣٩٤

فصل اول

فرهنگ و ارزش‌ها

- فهرست مطالب
- تعریف ارزش‌ها و سطوح مختلف تحلیل آن
- ارزش‌ها در نظریه‌های کلاسیک جامعه‌شناسی
- مقایسه رویکرد تنش متقابل با نظریه دورکهایم و وبر در زمینه ارزش‌ها
- نسبی‌گرایی و مطلق‌گرایی در ارزش‌ها
- ثبات و پایداری نظام‌های ارزشی
- خصلت برون‌زا یا درون‌زا بودن تنظیم نظام ارزش‌ها
- جایگاه ارزش‌ها در پارادایم‌های علوم اجتماعی
- خلاصه
- منابع

خلاصه فصل اول

ارزش‌ها، تصاویر ذهنی هدایت‌گر بخش اجتماعی است. بعضی از این تصاویر ذهنی، از نظر اجتماعی، مطلوب یا به اصلاح «خوب» و بعضی دیگر به عنوان «بد» مشخص می‌شود. بنابراین، ارزش‌ها دربردارندهٔ عنصری از مطلوبیت و یک جزء اخلاقی است که اشکال متفاوت رفتار بشری و اهدافی را متمایز می‌سازد که انسان‌ها برای آن - اهداف و رفتارهای بهتر یا بدتر و پذیرفتنی - تلاش می‌کنند.

با پیروی از تمایز پدید بین دنیای اجتماعی و جهان ارزش‌ها و مفهوم «تجزیه و تحلیل موقعیتی» می‌توان بین سه نوع از ارزش‌ها، تمایز قایل گردید:

الف) ارزش عام جهان

ب) ارزش‌های دارای جهت‌گیری‌های ارزشی اجتماعی؛

ج) جهت‌گیری‌های ارزشی، هنجارها، خطوط راهنما و دستورهای موقعیتی.

ارزش‌های اجتماعی و موقعیتی، ارزش‌هایی نسبی نبوده و از جامعه‌ای به جامعه دیگر متفاوت نیست؛ بلکه دارای دو وجه است؛ از سویی حاوی یک عنصر عام جهانی و از سوی دیگر وابسته به اوضاع اجتماعی و عینی واقعی خواهد بود. در واقع این ارزش‌ها، یا به صورت مقیاس دو یا چند ارزش متضاد مطرح می‌شود و یا متوجه نتایجی است که عمل معینی به آن می‌انجامد. بنابراین وظایف اصلی یک تجزیه و تحلیل جامعه‌شناختی از ارزش‌ها عبارت است از:

اول: تعریف و عملیاتی کردن روشن و آشکار ابعاد ارزش‌های مورد نظر بر حسب سطح تجزیه و تحلیل و نیز از نظر ذاتی و جوهری.

دوم: توسعه فرضیه‌های عینی درباره ارتباط بین آن ارزش‌ها و شرایط اجتماعی در حال تغییری که ارزش‌های مذکور در داخل آن جای گرفته‌اند.

پس بر اساس این دیدگاه، ارزیابی، مقایسه‌ای است میان پیشامدهایی که به شیوه‌های مختلف مورد سنجش قرار گرفته و می‌توان آن را از سه نظر به مثابه فرآیند اجتماعی، تحلیل کرد. ارزیابی یادگرفتنی است

مبتنی بر قالب‌های مرجعی است که نظام‌های هنجاری پیشین، فراهم آورده‌اند.

به پایگاه اجتماعی تصمیم‌گیرنده و به موقعیت او در سازمان، بستگی دارد.

بنابراین مزیت رهیافت مذکور در باب ارزش‌ها در این است که ما را از تدوین فرضیه‌های غیرواقع‌بینانه درباره خصلت اختیاری بودن نظام‌های ارزشی و «انتخاب‌های اصالت وجودی» معاف می‌دارد. جامعه‌شناسان کلاسیک در قدرت یگانگی یا انسجام سنجش نظام ارزش‌ها، مبالغه کرده‌اند.

الامامُ الصَّادِقُ العَلِيِّ: يَعْيشُ النَّاسُ بِإِحْسَانِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَعْشَوْنَ بِأَعْمَارِهِمْ وَ يَمُوتُونَ بِذُنُوبِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَمُوتُونَ بِأَجَالِهِمْ
مدت زندگی مردم بیشتر با احسان و نیکوکاریشان تعیین می شود تا با عمر مقدر
و بیش از آنکه به سبب فرارسیدن اجل خود بمیرند بر اثر گناهان خویش
می میرند

بحار الانوار ج ۵ ص ۱۴۰

فصل دوم

ارزش و نگرش

فهرست مطالب

تفاوت ارزش و نگرش

نگرش و مفاهیم نزدیک به آن

نقش نگرش

نگرش‌ها، عقاید و باورها

نگرش و آگاهی

ویژگی‌های نگرش

اندازه‌گیری نگرش‌ها

خلاصه

منابع

خلاصه فصل دوم

به طور کلی اگر در گذشته اقتصاددانان نئوکلاسیک و نظریه معامله اجتماعی، برای جهت گیری های ارزشی به معنای روان شناختی یا جامعه شناختی آن - استفاده ناچیزی داشته اند ممکن است این گونه نظریه ها و نظرها فایده روزافزونی در آینده برای موضوع ارزش ها و جهت گیری های ارزشی داشته باشد یعنی در زمانی که دیگر منفعت فقط به معنای مادی آن در نظر گرفته نمی شود، دوباره در چنین حالتی، فرهنگ کانون توجه واقع شود.

ناچیز شمردن ارزش ها: کم اهمیت شمردن یا ناچیز شمردن ارزش ها به چند روش نمایش دارد: ممکن است با کوچک شمردن ارزش ها در تبیین، یا با در نظر گرفتن آن به مثابه «اصول ثابت» یا برونزا دیدن آن، کم اهمیت جلوه داده شود.

هنجارهای مربوط به موقعیت های اجتماعی معین، می تواند عام تر یا خاص تر باشد و قلمرو کاربرد آن نیز می تواند گسترش یابد یا قراردادی شود شاید درونی کردن هنجارها در تعریف جهت گیری های ارزشی مبهم باشد.

از سوی دیگر، محققان استدلال کرده اند که ارزش ها در تعیین اهمیت نگرش ها برای افراد، نقش اساسی ایفا می کند. تحقیقات بوتیگر، کرانسیک و برنت قراین مهمی در این زمینه فراهم کرده است که سه عامل در تعیین اهمیت نگرش، نقش کلیدی دارد.

اول، نفع شخصی، عامل دوم همانندسازی اجتماعی و عامل سوم، وابسته به ارزش بودن است. واژه نگرش در فارسی معادل های بسیاری دارد. شامل: گرایش، ایستاد، طرز تلقی و تمایل.

مفهوم نگرش نه تنها بین فرد و اجتماع قرار دارد، بلکه روابط بین جسم و روان را هم نشان می دهد. این مفهوم گویای نوعی حالت جسمانی یا وضعیتی است که هم حالت عاطفی را بیان می کند و هم آن حالت را به یک حرکت مبدل می سازد.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: كَلِمَةُ الْحِكْمَةِ يَسْمَعُهَا الْمُؤْمِنُ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ

**سخن حکیمانہ ای کہ مؤمن می شنود از عبادت
یکسال برایش بہتر است**

بحار الانوار ج ۷۴ ص ۱۷

فصل سوم

مهندسي ارزش

فهرست مطالب

مقدمه

ارزش

1- کارکرد اصلي اوليه يا اساسي

2- کارکرد ثانويه يا پشتيبان

مهندسي ارزش

تعريف مهندسي ارزش

اهداف مهندسي ارزش

برنامه کاري مهندسي ارزش

توصيه‌هاي مهندسي ارزش

کارآيي مهندسي ارزش

خلاصه

فهرست منابع

خلاصه فصل سوم

امروزه بسیاری از صاحب نظران و متخصصان تفاوت‌های عمده‌ای بین مفاهیمی نظیر مهندسی ارزش، تحلیل ارزش و مدیریت ارزش قایل نیستند و بیشتر تاکید دارند تا آن را با لفظ و مفهوم مدیریت ارزش معرفی و آن را توسعه دهند. ارزش در فرهنگ لغات معانی مختلفی از قبیل بها، اعتبار و ... تعریف شده است و از طریق مقایسه تعیین می‌گردد. مهندسی ارزش کارکرد را به عنوان هر آنچه که محصول برای آن ساخته شده و به فروش می‌رسد تعریف می‌کند که شامل دو نوع است: کارکرد اصلی (اولیه یا اساسی) که در واقع مأموریت اساسی محصول است و قابلیت توانایی یا ارائه خدمات مورد انتظار از محصول می‌باشد که اساساً محصول، به خاطر آن تولید یا ارائه شده است و دیگری کارکرد ثانویه یا پشتیبان است که بر نیازهای تکمیلی تاکید دارد و محصول، مستقیماً جهت ارائه آن طراحی و تولید نشده است. گفته می‌شود که مهندسی ارزش تعاریف مختلفی دارد از جمله تجزیه و تحلیل کارکردی محصولات، ارزش مدیریتی برای اصلاح و بهبود طرح‌ها، بهبود کلیه امور در تعالی بخش‌ها، با هدف بهبود ارزش یک محصول، روش برای حداکثر کردن ارزش طرح‌ها، برقراری توازن عملی و بازنگاری خلاق و سازمان یافته می‌باشد که اهدافی را دنبال می‌کند از جمله کاهش هزینه‌های اجرایی و زمان صرف شده، استفاده بهتر از منابع مالی و شناسایی عملیات اجرایی، جلوگیری از ائتلاف منابع و افزایش قابلیت نگهداری و تولید می‌باشد که دارای برنامه کاری آرایه‌ای از رویکردها و عملکرد لازم برای بدست آوردن جواب بهتر برای مساله می‌باشد. مهندسی ارزش توصیه‌هایی دارد از جمله: در نظر داشتن هزینه‌های تمام طول عمر پروژه، ایجاد فضای ذهنی مناسب برای خلاقیت ذهنی طرح‌های ذیربط و موارد مختلفی است. مهندسی ارزش در دنیا کارایی فراوانی دارد. در ژاپن ۷۱ درصد مهندسی ارزش را به کار می‌برند، در آمریکا، کانادا، عربستان و ایران که در سال ۱۳۸۱ تاسیس شده است. در صنایع مختلف نیز کاربرد دارد از جمله صنعت برق و الکترونیک، شیمیایی، ساختمانی، غذایی و مواردی دیگر.

أمیر المؤمنین علیؑ: لَوْ سَكَتَ الْجَاهِلُ مَا اخْتَلَفَ النَّاسُ

اگر جاهل ساکت می ماند مردم دچار اختلاف

نمی شدند

بحار الانوار ج ۷۵ ص ۸

فصل چهارم

مهندسي مجدد و تغيير اندیشه راهبردي (1)

فهرست مطالب

مهندسي مجدد و راهبردهاي فراسازماني

مهندسي مجدد و راهبردهاي درون سازماني

بررسي عوامل موثر در انتخاب مهندسي مجدد

الف: عوامل خارجي

ب: عوامل داخلي

عوامل موفقيت و شکست پروژههاي مهندسي مجدد

مدل تحلیلي - اجرايي مهندسي مجدد

ارتباط مهندسي مجدد با ساير رويکردهاي مدیریتی

مدیریت کیفیت جامع و مهندسي مجدد

مدیریت واکنش سریع و مهندسي مجدد فرایندهاي تولید

مدیریت زنجیره تامین و مهندسي مجدد

خلاصه

فهرست منابع

خلاصه فصل چهارم

• مهندسی مجدد و تغییر اندیشه راهبردی شامل راهبردهای فراسازمانی که مبتنی بر سازمان بدون مرز و انجام هر فرایند توسط شایسته‌ترین و راهبردهای درون سازمانی که شامل بهسازی، گسترش، افزایش، جانشینی، نوآوری و گوناگونی می‌باشد. عوامل موثری در انتخاب مهندسی مجدد می‌باشد از جمله عوامل خارجی که با مشاهده سطح رقابت افزایشی در بازارهای جهانی نیاز به نوآوری در سازمان بیشتر ملموس می‌شود که رشد فناوری اطلاعات که به عنوان عامل تسهیل کننده جهت توسعه شکل جدید سازمان و معماری آن است از جمله عوامل خارجی محیط متغیر و نامطمئن امروزی، تغییرات نیاز مشتریان، افزایش سطح انتظارات مشتریان، افزایش سطح رقابت در بازار جهانی می‌باشد و از جمله عوامل داخلی که طی آن تغییر در راهکارهای سازمان می‌شود که به عنوان عاملی جهت تحریک سازمان در انتخاب مهندسی مجدد برای ادامه مسیر باشد. ضرورت ساده‌سازی امور، تغییرات در فرایندها، روش‌ها و مهارت‌ها، تغییر در راهکارهای سازمانی و ساختار سازمانی نیز از جمله عوامل داخلی می‌باشند. موفقیت و شکست پروژه‌های مهندسی مجدد عوامل مختلفی دارد. عوامل موفقیت مجموعه‌ای از آموزه‌های ناشی از اجرای مهندسی مجدد است که به عنوان عوامل تسهیل کننده اجرایی مهندسی مجدد عمل می‌کنند. در مطالعه چهار سازمان موفق مدل‌سازی فرایندهای فعلی به عنوان بهترین شیوه دستیابی به موقعیت شناخته شده است که طی آن خط بنایی مبتنی بر واقعیت ایجاد می‌کند تا بتوان فرایندهای جدید را با آن مقایسه کرد و پایه‌ای برای برنامه پیاده‌سازی می‌شود. از جمله عوامل شکست از دیدگاه دنیس (۲۰۰۳) انیز آرمان بلندپروازانه)، تاکید بر تفکر کاغذ سفید که فرایندهای فعلی را نادیده می‌انگارد و شروع از بالای سازمان و بهره‌گیری از تیم کوچکی از مدیران ارشد است.

در کل عوامل کلیدی موفقیت و شکست در پنج چارچوب است ۱- مدیریت تغییر ۲- شایستگی مدیریت ۳- ساختار سازمانی ۴- مدیریت پروژه ۵- زیرساخت IT که این عوامل کلیدی سبب ارائه مدل تحلیلی اجرایی مهندسی مجدد می‌گردد از جمله حمایت و تعهد مدیریت ارشد، مدیریت تغییر (عوامل فرهنگی)، عوامل سیستمی و ساختاری، چشم‌انداز و جهت‌گیری راهبردی، درک اصول و مفاهیم مهندسی مجدد، مدیریت پروژه، ترکیب تیم مهندسی مجدد، متدولوژی مدرن، بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، اجرا و پیاده‌سازی و مشارکت کنندگان می‌باشد.

مهندسی مجدد با سایر رویکردهای مدیریتی نیز ارتباط دارد از جمله: مدیریت کیفیت جامع، مدیریت زنجیره تامین، مدیریت ارتباطات با مشتری، برون سپاری فعالیت‌ها، سازمان واکنش سریع مفهوم تولید در کلاس جهانی می‌باشد که در بین این رویکردها مدیریت با مهندسی مجدد وجه اشتراک‌هایی است از جمله هدف برتری سازمان، تغییر، کیفیت، کار تیمی، توانمندسازی کارکنان و تاکید بر مشتریان در مدیریت کیفیت جامع می‌باشد. در مدیریت واکنش سریع نیز تمرکز و سازگاری از جمله اهداف آن می‌باشد که موجب سرعت، تمرکز و سازگاری در فرایندهای سازمان می‌شود. در مدیریت زنجیره تامین نیز سبب یکپارچه سازی نظامی فعالیت‌های کلیدی کسب و کار از طریق بهبود ارتباطات در تمام سطوح زنجیره تامین برای دستیابی به مزیت رقابتی در سطح بازار می‌باشد.

رسولُ اللهِ ﷺ: لَا تَأْكُلُ طَعَامَ الْفَاسِقِينَ

از غذای مردم فاسق تناول مکن

وسائل الشیعه ج ۲۴ ص ۲۷

فصل پنجم

مهندسی مجدد و تغییر اندیشه راهبردی (2)

فهرست مطالب

- مهندسی مجدد و مدیریت دانش
- مهندسی مجدد و شبیه‌سازی
- مقایسه مهندسی مجدد و تئوری بهبود سازمان
- مهندسی مجدد و تغییر سازمانی
- مهندسی مجدد و مهندسی معکوس
- مهندسی مجدد و مهندسی نوآوری
- مهندسی مجدد و طراحی مجدد
- فناوری اطلاعات و مهندسی مجدد
- اجرای مهندسی مجدد توسط راهبر
- اجرای مهندسی مجدد توسط ناظر
- تیم مهندسی مجدد
- اثرات اجرای مهندسی مجدد در سازمان‌ها
- خلاصه
- منابع

خلاصه فصل پنجم

مدیریت دانش به عنوان یک راهکار کاری و شغلی به طور همزمان بر روی مرزهای چندگانه سازمان عمل کرده و باعث ایجاد قدرت داخلی در سازمان می‌شود و لازمی تغییر نگرش و طراحی مجدد سازمان است و در مدیریت فرایندهای کسب و کار نیز فعالیت دارد. امروزه سازمان‌های سنتی با ساختارهای سازمانی سلسله مراتبی، عدم انعطاف‌پذیری و با فرایندهای ناکارآمد، نمی‌توانند با ابزاری چون شبیه‌سازی به بقای خود ادامه دهند اما مهندسی مجدد با یکپارچه‌سازی سازمان از نظر فرایندی، مظاهر اطلاق را نابود می‌سازد. بهبود سازمان دانشی است بر اساس عدم رفتاری که به مجموع و کل سازمان نظر دارد و بر توسعه و تغییر و بهسازی نظام‌ها از طریق بهبود رفتار سازمانی تاکید می‌ورزد. اما در مهندسی مجدد از بهبود رفتارها به بهبود ساختار و بهبود رفتار سازمانی می‌رسند. در سازمان تغییرات وجود دارد که شامل ناگهانی (نوآوری)، تدریجی، سازگاری و توسعه‌ای می‌باشد. مهندسی مجدد، ساخت مجدد محصول در یک فرم و شکل جدید با مشخصات عملیاتی مناسب‌تر را مهندسی معکوس می‌گویند اما مهندسی مجدد یک برداشت نوین در مدیریت در رابطه با تغییر فرایند فعالیت یک سازمان است. گفته می‌شود نوآوری معرفی یا کاربرد چیزی یا روشی نوین است که حاصل نوآوری محصولی است که مشتری آن عموم مردم و مصرف‌کنندگان معمولی هستند که با اختراع فرق دارد.

- طراحی مجدد نیز روش سیستماتیک است که درصد تسهیل و ساده کردن فرایندهای فعلی شرکت است در حالی که مهندسی مجدد فرایندهای جدیدی ایجاد می نماید و باعث تغییرات ریشه‌ای و نوآورانه در شیوه‌های کسب و کار می گردد. بهره‌گیری از فناوری اطلاعات به عنوان دستیار و آسان کننده کار یکی از نیازهای اساسی مهندسی مجدد است. اجرای مهندسی مجدد توسط راهبر، ناظر و تیم مهندسی مجدد است که راهبر انجام مهندسی مجدد را از طریق الهام بخشی و انگیزش و آماده‌سازی محیط انجام مهندسی مجدد ممکن می‌سازد. ناظر نیز مسئول انجام مهندسی مجدد در فرایند محسوب می‌شود که وظیفه‌ی آن اجرای جزئی و دقیق برنامه در یک بخش معین است. در تیم مهندسی مجدد نیز هر تیم تنها مسئولیت یک فرایند را در یک زمان بر عهده می‌گیرد. و در شرکت‌هایی که برای نخستین بار به مهندسی مجدد دست می‌زنند، بهتر است این افراد از خارج سازمان باشند. اجرای مهندسی مجدد در سازمان‌ها اثرات مختلف دارد از جمله تغییرات زیادی در واحدهای کاری، مشاغل، نقش‌ها، آمادگی‌ها، معیارهای عملکرد، ملاک ترفیع از عملکرد به توانایی در مدیران و تغییر ساختار سازمانی می‌باشد.

رسولُ اللَّهِ ﷺ: اِرْحَمُوا مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمَكُمُ مَنْ فِي السَّمَاءِ

به اهل زمین رحم کنید تا آنکه در آسمان است به شما رحم کند

مستدرک الوسائل ج ۹ ص ۵

فصل ششم

مهندسی مجدد فرآیندهای کار و تولید

فهرست مطالب

- مقدمه
- تاریخچه مهندسی مجدد فرآیندها
- تعاریف مهندسی مجدد
- طراحی مجدد فرآیندهای تولید
- بهبود فرآیندهای تولید
- کارکرد
- سود مستمر فرآیندها
- پروژه مهندسی مجدد فرآیندهای تولید
- مدیریت پروژه مهندسی مجدد
- فرآیندهای دانش مبنا
- فرآیندهای عملیاتی
- مدیریت فرآیند
- هماهنگ‌سازی مجدد
- ساختارسازی
- خلاصه
- فهرست منابع

خلاصه فصل ششم

• مهندسی مجدد فرایندها دارای تاریخچه‌ای است که آثار اصول اولیه‌ای آن از آدام اسمیت شروع و به تیلور، فورد و سولوان و دیگران ختم گردید که هر کدام ویژگی‌هایی مختص به خود داشتند تا اینکه با اندیشه‌ی مهندسی مجدد به عنوان یک ایده انقلابی مطرح شد که خود تعاریف مختلفی دارد از جمله یک روش تفکر مجدد و اساسی، تجزیه و تحلیل اساسی و طراحی مجدد ریشه‌ای، تغییر اساسی و ریشه‌ای در فرآیند کسب و کار و ساختار فرآیندهای کسب و کار می‌باشد که طی طراحی مجدد فرایندهای کسب و کار به تجزیه و تحلیل و طراحی جریان کار و تغییر شکل فرآیندهای کسب و کار می‌پردازد. بهبود فرآیندهای کسب و کار که بهبود فرآیند عملیاتی نیز می‌گویند، سبب بهتر شدن شرایط کسب و کار می‌گردد. در کارکرد نیز عبارت از مجموعه‌ای از مهارت‌ها و منابع که برای انجام فعالیت‌هایی که خود تشکیل فرآیند را می‌دهند قابل استفاده باشند. در بهبود مستمر فرایندها کارکنان تشویق به یافتن راهکارها می‌شوند. پروژه مهندسی مجدد فرآیندهای کسب و کار یک نوع تغییر انقلابی است چرا که سبب می‌شود نیاز مشتری را بهتر ارضا کرده و با قدرت پیشرفت را در رابطه با نتایج عملیاتی شرکت اعمال نماید. به کار بردن مجموعه‌ای از اصول، متدها، ابزارها مدیریت پروژه مهندسی مجدد است. فرآیندهای دانش مبنا بر دانش و خلاقیت ذهنی و فکری تکیه دارند - فرایندهای عملیاتی به فرآیندهای کلیدی و ثانوی شکسته می‌شوند - فلسفه مدیریتی که از رویکرد یکپارچه به مدیریت فرآیندهای هم پایان حمایت می‌کند، مدیریت فرآیند است - از تغییرات سازمان به هماهنگ سازی مجدد یاد می‌کنند. در ساختارسازی، فعالیت سازمانی به نظام و قوانین ساختار یافته معادل می‌باشد.

عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي تَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مِنْ كَفَّارَاتِ الذُّنُوبِ الْعِظَامِ إِغَاثَةُ الْمَلْهُوفِ وَالتَّنْفِيسُ عَنِ الْمَكْرُوبِ

از جمله کفاره‌های گناهان بزرگ به دادِ ستم‌دیده رسیدن و زدودن غم ماتم‌زده است

وسائل‌الشیعه ج ۱۶ ص ۳۷۳

فصل هفتم

متدولوژی مهندسی مجدد فرآیند تولید

فهرست مطالب

- مدیریت تغییر
- مهندسی مجدد فرایندهای تولید
- معنا و شرح مهندسی مجدد
- اصول مهندسی مجدد
- قواعد مهندسی مجدد
- مزایای مهندسی مجدد
- انواع تغییرات ناشی از پیاده‌سازی مهندسی مجدد
- متدولوژی‌های گوناگون مهندسی مجدد
- ۱- متدولوژی مهندسی مجدد کلین
- ۲- متدولوژی مهندسی مجدد فیوری
- ۳- متدولوژی مهندسی مجدد گاها
- ۴- متدولوژی مهندسی مجدد جوهانسون
- ۵- متدولوژی مهندسی مجدد بارت
- خلاصه
- فهرست منابع

خلاصه فصل هفتم

متدولوژی مهندسی مجدد فرآیند کسب و کار شامل مدیریت تغییر، مهندسی مجدد فرآیندهای کسب و کار، مفاد شرح مهندسی مجدد، شگفت‌انگیز، دنیای جدید، رویکرد جدید می‌طلبد، اصول مهندسی مجدد، قواعد مهندسی مجدد، مزایای مهندسی مجدد، انواع تغییرات ناشی از پیاده‌سازی مهندسی مجدد، متدولوژی‌های گوناگون مهندسی مجدد، متدولوژی مهندسی مجدد کلین - فیوری - گاه - جوهانسون - بارت و ... می‌باشد. که در مدیریت تغییر، توسعه و مدیریت استقرار: برنامه‌های مهندسی مجدد، در مهندسی مجدد فرآیندهای کسب و کار: تفکر اساسی و طراحی مجدد و ریشه‌ای فرآیندهای کسب و کار، طراحی مجدد همزمان فرآیندها، تفکر ریشه‌ای و طراحی مجدد فرآیندهای عملیاتی و ساختاری زمانی می‌باشد. در معنا و شرح مهندسی مجدد شامل چهار واژه کلیدی: اصولی، ریشه‌ای، چشمگیر و فرآیند می‌باشد. مهندسی مجدد دارای اصولی است از جمله: ارائه خدمات به مشتریان، انجام یکجای فرآیندهای سازمان، همه چیز در خدمت مشتریان است، موفقیت به سازوکار مناسب، مجریان خوب و محیط مناسب بستگی دارد. مهندسی مجدد قواعدی نیز دارد از جمله: سازماندهی بر اساس نتایج، استفاده از فرآیند ارجح است، تولید اطلاعات مهمتر، استفاده ترکیبی از منابع جغرافیایی پراکنده، نظم در فعالیت‌ها، کسب اطلاعات یکباره، ترکیب شدن‌ها، ایجاد فرآیند مناسب در موقعیت‌ها، انجام منطقی کار. مهندسی مجدد مزایای مختلفی دارد از جمله رضایت مشتری، یکپارچگی مشاغل، کاهش بازرس و کنترل و ... پیاده‌سازی، مهندسی مجدد انواعی دارد از جمله تغییرات به گروه‌های فرآیند، نقش‌ها، آمادگی، معیار عملکرد، تغییر ساختار سازمانی و مدیران.

مهندسی مجدد متدولوژی‌های گوناگون دارد از جمله کلین (آماده‌سازی، تشخیص، انتخاب، راه حل، انتقال)، فیوری، گاه (چشم‌انداز، اقدامات اولیه، تشخیص، آلترناتیوها، احیا و نوسازی، مانیتورینگ)، جوهانسون (کشف، طراحی مجدد، تحقق)، بارت (دوران نهفتگی، تفکر هدفمند، کشف حقیقت، آزمایش و یادگیری).

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي تَالِبٍ: عَوَّدَ أُذُنَكَ حُسْنَ الْإِسْتِمَاعِ وَ لَا تُصْغِ إِلَى مَا لَا يَزِيدُ فِي صَلَاحِكَ اسْتِمَاعُهُ

گوش خود را به خوب شنیدن عادت ده و به سخنانی که به اصلاح و پاکی تو
نمی افزاید گوش مسپار

غزیر الحکم عن ۲۱۵

فصل هشتم

مراحل نظارت و کنترل و ارزشهای اسلامی

فهرست مطالب

تبیین استانداردها

اندازه گیری عملکرد

اندازه گیری درون داده ها

اندازه گیری برون داده ها

حد کفایت

کار آیی

فرآیند

مقایسه

انجام اقدامات اصلاحی در صورت لزوم

شیوه های ارشادی با گفتار کردار

تشویق افراد وظیفه شناس و درستکار

تنبیه افراد خطاکار و بی توجه به وظایف

خلاصه

فهرست منابع

خلاصه فصل هشتم

در این فصل به توضیح مراحل نظارت و کنترل و ارزشهای اسلامی پرداخته شده است این مراحل عبارتند از :

تبیین استانداردها، اندازه گیری عملکرد، اندازه گیری درون داده ها، اندازه گیری برون داده ها، حد کفایت، کارآیی، فرآیند، مقایسه. همچنین به توضیحاتی درباره ی انجام اقدامات اصلاحی در صورت لزوم، شیوه های ارشادی با گفتار کردار، تشویق افراد وظیفه شناس و درستکار، تنبیه افراد خطاکار و بی توجه به وظایف هم پرداخته شده است.

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي تَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : دَاوُوا الْعَضْبَ بِالصَّمْتِ وَالشَّهْوَةَ بِالْعَقْلِ

خشم را با سکوت درمان کنید و خواهشهای نفسانی را با عقل

غررالحکم ج ۴۲۵۳ ص ۲۱

فصل نهم

نقش ارزش‌های اسلامی در فرآیند نظارت و کنترل

فهرست مطالب

- ۱- اصل حضور و شهود
 - ۲- اصل امر به معروف و نهی از منکر
 - ۳- اصل نظم
 - ۴- اصل رعایت حسن اخلاق
 - ۵- اصل صداقت و حقیقت‌جویی در کنترل
 - ۶- اصل عدالت در کنترل
 - ۷- اصل ضابطه‌مندی در کنترل
 - ۸- اصل تقوی در کنترل
 - ۹- اصل محو ریشه باطل
 - ۱۰- اصل هوشیاری و زیرکی در ارزیابی‌ها
 - ۱۱- اصل رعایت انصاف
 - ۱۲- اصل پیشگیری
 - ۱۳- اصل واقع بینی در کنترل
 - ۱۴- اصل یقین و اطمینان در ارزشیابی
- خلاصه
- فهرست منابع

خلاصه فصل نهم

- اصول بنیادین حاکم بر نظارت و کنترل از دیدگاه اسلام شامل مواردی است از جمله:
 - ۱- اصل حضور و شهود که بر ناظر و شاهد بودن خدا بر تمامی اعمال بندگان تاکید دارد و کسانی که به یقین این اصل را درک کرده‌اند در خلوت و تنهایی خویش نیز بر اعمال خود کنترل دارند و رضای خداوند و خشنودی او را هدف تمام امور خود قرار می‌دهند. ۲- اصل امر به معروف و نهی از منکر که یکی از اصول عملی اسلام است و تاکید فراوان به آن شده است. که از طریق حسن عمل، موثر و کامل است و ممکن نیست بی اثر بماند. ۳- اصل نظم که سبب تسهیل وصول به اهداف می‌گردد چرا که کارکنان را از آشفتگی و پراکندگی دور می‌کند و به نظم در کارها و امور منجر می‌شود و معیار قضاوت برای سنجش عملکرد مدیران و کارکنان در ارزیابی و کنترل تلقی می‌گردد. ۴- اصل رعایت حسن اخلاق که با اخلاق پسندیده و خداجویانه هرگز در جهت انحراف گام برداشته نمی‌شود و اجرای قانون را نیز تضمین می‌کند. ۵- اصل صداقت و حقیقت‌جوئی در کنترل که بر پایه اطلاعات صحیح و درست تاکید دارد و با تقویت این صفت در شخص، امر کنترل به طور ناخودآگاه صحیح و دقیق صورت می‌گیرد. ۶- اصل عدالت در کنترل که حق و حقوق کاری به درستی کنترل و نظارت می‌شود و پاداش و تنبه آنها بر اساس عدالت بوده است.

۷- اصل قانون‌گرایی و فاجعه‌مندی در کنترل که با اجرای دستورات تحت قانون الهی راه تکامل برای فرد باز می‌شود و کنترل به مراتب بهتر و آسانتر می‌شود. ۸- اصل تقوی در کنترل که با تقویت زهد و تقوی، در اسلام فرد طوری تربیت می‌شود که خود اداره‌کننده خویش باشد و هواهای نفسانی خود را تحت کنترل درآورد. تقوا نیروی کنترل درونی فرد است. ۹- اصل زدودن ریشه باطل که طی آن محو باطل و پالایش سازمان از جریان انحرافی و خباثت می‌شود و فضا برای حاکمیت ارزش‌های الهی و تحقق اهداف سازمانی آماده می‌کند. ۱۰- اصل هوشیاری و زیرکی در ارزیابی‌ها که با هوشیاری و دقت در تمام ابعاد گوناگون گزارش مبتنی بر حقیقت ارائه می‌دهد تا در برابر خداوند به مسئولیت خویش عمل کرده باشد. ۱۱- اصل رعایت انصاف که باید همیشه انصاف را رعایت کرد و عدل را به کار بسته و از بی‌انصافی و ظلم پرهیز کرده چرا که بی‌انصافی ملت آواره می‌کند و ظلم بر مردم، مردم را به قیام می‌کشاند. ۱۲- اصل پیشگیری که طی آن تاکید به تدبیر امور می‌گردد تا قبل از اجرای نارسائی‌های احتمالی که موجب عدم تحقق اهداف می‌شوند که نیاز به چاره‌اندیشی در سازمان است. چرا که کنترل‌های پیشگیرانه بر اعمال اصلاحی و تعدیلی مبتنی بر کنترل نتیجه و خروجی سیستم تقدم دارد. ۱۳- اصول واقع‌بینی در کنترل که بر اساس واقعیت‌ها تاکید دارد و گزارش‌های کنترلی را واقع‌بینانه گزارش نمایند. ۱۴- اصل یقین و اطمینان در ارزیابی که بایستی گزارش‌های ارزیابی و کنترل مبتنی بر اطلاعات تعیین و اطمینان‌آور باشد و به صرف نظر و گمان نمی‌توان تصمیم به اقدام تعدیلی و اصلاحی زد.

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ أَصْعَى إِلَى نَاطِقٍ فَقَدْ عَبَدَهُ فَإِنْ كَانَ النَّاطِقُ يُؤَدِّي عِبَادَةَ اللَّهِ فَكَانَ عَبْدَ اللَّهِ وَإِنْ كَانَ النَّاطِقُ يُؤَدِّي عَنِ الشَّيْطَانِ فَقَدْ عَبَدَ الشَّيْطَانَ

هر که به گوینده‌ای گوش سپارد او را عبادت کرده، اگر آن گوینده از خدا بگوید
شنونده خدا را عبادت کرده و اگر از طرف شیطان بگوید شیطان را عبادت
کرده است

کافی ج ۶ ص ۴۳۴

فصل دهم

مراجع و دستگاههای نظارت و کنترل

فهرست مطالب

نظارت الهی

رقیب

پیامبران و امامان

فرشتگان

اعضای بدن انسان

نفس لوامه

زمین

نظارت عمومی

اهمیت امر به معروف و نهی از منکر

نظارت عمومی در آیات و روایات

خلاصه

فهرست منابع

خلاصه فصل دهم

در این فصل به توضیح مراجع و دستگاههای نظارت و کنترل پرداخته شده است. از نظر اسلام مهمترین مراجع و دستگاههای نظارت و کنترل عبارتند از: نظارت الهی، رقیب، پیامبران و امامان، فرشتگان، اعضای بدن انسان، نفس لوامه، زمین، نظارت عمومی . همچنین به توضیحاتی درباره ی اهمیت امر به معروف و نهی از منکر پرداخته شده است

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ كَانَ بِاللَّهِ أَعْرَفَ كَانَ مِنَ اللَّهِ أَخْوَفَ

آنکه خداشناس تر است خدا ترس تر است

بهار الأنوار ج ۶۷ ص ۳۹

فصل یازدهم

نظارت مدیران سازمان و تولید ارزشها

فهرست مطالب

نظارت آشکار

نظارت پنهانی

خودکنترلی

کنترل از دیدگاه سیستمی

کنترل، وظیفه تمامی سطوح مدیریتی در سازمان

کنترل عملیاتی، کنترل استراتژیک و تاثیر عوامل محیطی بر کنترل

نظارت و ارزیابی مدیران

ویژگی‌های نظارت موثر

ارزیابی مدیران

روش‌های ارزیابی

۱- روش معیاری

۲- روش الگویی

۳- روش تقابل

۴- روش ابتلاء

به کارگیری نتایج ارزیابی مدیران

خلاصه

فهرست منابع

خلاصه فصل یازدهم

- نظارت مدیران سازمان به دو بخش تقسیم می‌شود: ۱- نظارت آشکار و ۲- نظارت پنهانی که نظارت آشکار از طریق روش‌های سه گانه (به طور مستقیم و با سرکشی، گرفتن گزارش کار، تعیین بازرسان آشکار) سبب تسلط مسئول سازمان و آگاهی او نسبت به نقاط قوت و ضعف می‌شود. نکته‌ای که حائز اهمیت است، امکان دارد برخی کارمندان با ظواهر فریبنده خود را خدمتگزار جلوه دهند ولیکن نباید تنها به این نوع نظارت اکتفا کرد. نظارت بعدی که نظارت پنهان است از طریق ۱- تعیین بازرس مخفی ۲- دریافت شکایت‌ها و گزارش‌های مردم است. از دیگر شیوه‌های نظارت، خودکنترلی است که به معنای نظارت هر فرد بر خود می‌باشد. زیرا انسان دوست دارد از هر جهت مستقل باشد. برای اینکه به میل درونی و خصوصیت فطری، پاسخ مثبت داده شود، باید در بلندمدت روش خودکنترلی را تقویت کرد. اگر معرفت انسان چنان بود که خود را در حضور خدایش دید کاری که رضای خدا در آن نیست انجام نمی‌دهد. می‌کوشد کاری کند که مطابق خواست خدای اوست و بس. حال کنترل دیگری نیز وجود دارد بنام کنترل از دیدگاه سیستمی که طی آن یک سیستم اطلاعاتی مدیریتی جریان دارد که در کلیه مراحل (داده‌ها، فرایندها، ستاده‌ها، بازخورد)، وجود کنترل الزامی است که سبب حصول اطمینان نسبت به مطابقت نتایج عملیات با هدف‌های مختلف می‌شود که طی آن از وقوع یا تکرار انحراف جلوگیری به عمل می‌آید. از جمله اهم وظایف یک مدیر نظارت است زیرا سرنوشت سازمان به کنترل مدیریت وابسته است. کنترل وظیفه تمامی سطوح مدیریتی در سازمان است.

چه در سطوح پایین و چه در سطوح بالاتر لازم است و به همین جهت وظیفه مدیریتی کنترل در تمامی سطوح ضروری است. کنترلی که در سازمان است عملیاتی و استراتژیک می‌باشد که در کنترل استراتژیک ارزیابی برنامه و فعالیت‌های سازمانی اطلاعات مورد نیاز برای اقدامات آینده را به دست می‌دهد که طی آن به محاسبه یا سنجش عملیات می‌پردازند. در کنترل استراتژیک یک چرخه بلندمدت است که برعکس آن در کنترل عملیاتی است که یک چرخه کوتاه مدت در یک دوره کوتاه روی یک واحد سازمانی تاکید دارد. کنترل استراتژی را می‌توان به نوعی کنترل راهبردی تلقی کرد. نظارت و ارزیابی مدیران در سازمان مهم است و باید طی آن به دنبال نقاط قوت و توانایی‌های افراد باشد و هم بدنبال نقاط ضعف و کاستی‌های آن، در یک نظارت موثر ویژگی‌هایی مدنظر است از جمله دقت، به موقع بودن، مبتنی بر برنامه بودن، تاکید بر نقاط راهبردی، انعطاف‌پذیری، مقرون به صرفه بودن، تناسب با مقتضیات و توجه به اهداف سازمان. گفته می‌شود برای ارزیابی مدیران باید به عوامل مختلف توجه کرد از جمله عملکرد مدیر، صفات مدیر، شرایط محیطی حاکم بر سمت مدیریتی مدیر، در اسلام به صفات، رفتار و عملکرد یک مدیر توجه جدی شده است. در کل روش‌های ارزیابی مدیران شامل روش معیاری که فرد را با معیارهایی می‌سنجد که در قرآن کریم نیز فرموده‌اند ارزیابی انسان‌ها بر اساس معیارهای حق می‌باشد. روش الگویی که طی آن یکی از مدیران که بیش از سایرین واجد معیارهاست معیار سنجش و بقیه مطابق با او تعیین می‌شوند. روش دیگر روش تقابل است که فرد با فرد دیگری که در نقطه مقابل اوست ارزیابی می‌شود. روش دیگر ابتلا است که طی آن برای مدیران شرایط غیرعادی ایجاد کرده و می‌توان واکنش مدیران را بررسی کرد. ارزیابی مدیران نتایجی دارد از جمله آن‌ها: ۱- آموزش و تربیت و اصلاح ۲- درجه‌بندی مدیران و ۳- اعمال پاداش و تنبیه عادلانه می‌شود.

الامام الصادق عليه السلام: العطر من سنن المرسلين

عطر زدن از سنت‌های پیامبران است

کافی ج ۶ ص ۵۱

فصل دوازدهم

مبانی فلسفی نظام اقتصادی و

ارزشها (1)

- فهرست مطالب
- نظام اقتصادی
- مبانی فلسفی نظام اقتصادی
- مبانی مکتبی نظام اقتصادی
- اهداف نظام اقتصادی
- خداشناسی
- رابطه خدا با جهان طبیعت
- الف - رابطه خالقیت
- ب - رابطه ربوبیت
- ج - رابطه احاطه و تسلط
- د - رابطه قیومیت
- رابطه خدا با انسان
- الف - رابطه هدایت
- ب - رابطه رزاقیت
- خلاصه
- فهرست منابع

خلاصه فصل دوازدهم

تفاوت دو نظام اقتصادی با یکدیگر تفاوت در مبانی فلسفی آنهاست. نظام اقتصادی حاکم بر دنیای فعلی، بر اساس تفسیر خاصی از خدا، جهان، انسان و جامعه دارد. بنیان‌های خود را مستحکم کرده است و بر اساس تفاسیر ویژه از مقوله‌های یاد شده، در نهایت انسان محوری را در همه فعالیت‌های اقتصادی، اصل قرار داده است و نظام اقتصادی سرمایه‌داری لیبرال را طراحی و در خارج اجرا کرده است. اسلام دارای سیستم و نظام خاص اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی است که برای تمام ابعاد و شئون زندگی فردی و اجتماعی قوانین خاصی دارد و جز آن را برای سعادت جامعه نمی‌پذیرد.

نظام در تئوری عمومی نظام‌ها به مجموعه‌ای از اجزای به هم وابسته گفته می‌شود که در راه نیل به هدف‌های معینی با هم هماهنگی دارند.

بر این اساس سه نوع نظام از هم قابل تفکیک هستند:

- نظام تکوینی غیررفتاری
- نظام‌های مصنوعی غیررفتاری
- نظام‌های رفتاری.

عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لِلسَّلَامِ سَبْعُونَ حَسَنَةً تَسَعُ وَ سِتُّونَ لِلْمُبْتَدِئِ وَ وَاحِدَةً لِلرَّادِّ
سلام هفتاد حسنه دارد ، ۶۹ تاى آن براى سلام كننده است و
يكى براى جواب دهنده

مستدرک الوسائل ج ۸ ص ۲۵۷

فصل سیزدهم

مبانی فلسفی نظام اقتصادی و ارزش‌ها (2)

فهرست مطالب

جهان‌شناسی

تأثیر جهان‌شناسی لیبرالیسم بر اقتصاد

جهان‌شناسی امام علی(ع)

الف- هدفمندی جهان

ب- حرکت به سوی خدا

ج- همه چیز برای انسان

د- برخورداری از خزاین غیبی

ه- دنیا، محل آزمایش

و- برخورداری از نظام علی و معلولی

پیامدهای جهان‌شناسی علوی در اقتصاد

انسان‌شناسی

انسان‌شناسی از دیدگاه لیبرالیسم

خویش‌مالکی

ارضای تمنیات و امیال نفسانی، انگیزه و هدف اقتصادی

عقل انسان در خدمت شهوات

انسان از دیدگاه امام علی(ع)

فلسفه‌ی آفرینش انسان

دو بعدی بودن انسان

مالکیت مطلق خدا و مسئول بودن انسان

خلاصه

فهرست منابع

خلاصه فصل سیزدهم

زمینی که شما را بر پشت خود حمل می‌کند و آسمانی که بر سرتان سایه گسترده است، فرمانبردار پروردگار شما هستند. خداوند آن دو را فرمان داده که به شما سود رسانند و آن دو هم اطاعت کرده‌اند.

در این بیان اطاعت آسمان و زمین از خداوند در رساندن خیر و سود رساندن به انسان و اینکه برپایی آن‌ها برای انسان‌ها است، تصریح شده است

از دیدگاه امام علی (ع) سود در هر فعالیت اقتصادی اعم از سود مادی است. تحصیل بهشت و نعمت جاویدان اخروی در تلاش‌های اقتصادی انسان، بسی سودمندتر و برتر از سود مادی است که می‌توانند توامان هدف فعالیت اقتصادی قرار گیرند.

در پدیده‌های جهان نشانه حکم الهی آشکار و همین امر، برهانی بر وجود آفریننده‌ای حکیم است. نظام هستی را محکم و متقن آفرید. (با نشانه‌های تدبیر متقن و محکم، محکم و استوار و نافذ خود بر خرده‌ها آشکار گردید.)

حکومت جهان به دست خدا است و او بر همه چیز تواناست همان که هفت آسمان را بر فراز یکدیگر آفرید. در آفرینش خداوند رحمان هیچ تضاد و عیبی نمی‌بینی.

- تلاش انسان در عرصه اقتصادی، برای ارضای امیال و تمنیات نفسانی اوست. بنابراین هر انسانی هر چیزی را که به نفع خویش می‌پندارد و هر روشی را که برای به دست آوردن آن مفیدتر می‌داند، انتخاب می‌کند. این امیال در نهاد و طبیعت بشر نهاده شده است. این تفسیر از انسان موجب شده است که نظام اقتصاد سرمایه داری لیبرال حداکثر کردن منفعت مادی شخصی را تنها هدف فعالیت‌های اقتصادی افراد معرفی کند. بلکه با چنین تفسیری از انسان، خواسته است افراد در تلاش‌های اقتصادی خود، تنها به دنبال چنین هدفی باشند.
- انسانی را که امام علی(ع) معرفی می‌کنند، تفاوت‌های اساسی با انسان از دیدگاه لیبرالیسم دارد. ویژگی‌های انسان الهی هدف از خلقت او و برخی خصوصیات دیگر انسان که از دیدگاه امیرالمومنین علی(ع) می‌تواند در رفتارهای اقتصادی موثر باشد. امام علی جهان و همه موجودات آن را ملک طلق خدای متعال می‌دانند. هستی انسان و تمام قوا و نیروهای روحی و جسمی انسان از آن خدا است.
- مالکیت خدا از سنخ مالکیت اعتباری، همانند مالکیت انسان بر اشیا نیست.

رسولُ اللهِ ﷺ: مَنْ مَنَعَ مَالَهُ مِنَ الْأَخْيَارِ اخْتِيَاراً صَرَفَ اللَّهُ مَالَهُ إِلَى الْأَشْرَارِ اضْطِرَّاماً
هر که مالِ خود را به اختیارش از نیکان دریغ دارد خداوند مالش را به اجبار
نصیب بدان گرداند

مستدرک الوسائل ج ۱۲ ص ۴۳۵

فصل چهاردهم

مبانی فلسفی نظام اقتصادی و ارزش‌ها (3)

فهرست مطالب

جامعه‌شناسی

جامعه

نظریه اصالت فرد و آثار اقتصادی آن

نظریه اصالت جامعه و آثار اقتصادی آن

نظریه اصالت فرد و جامعه و دیدگاه امام علی (ع)

برخی نتایج دیدگاه امام علی (ع)

سنت‌های الهی حاکم بر جوامع انسانی در نگاه حضرت علی (ع)

الف- تقوا و ایمان

ب- عدالت

ج- یاری خداوند

د- شکرگزاری

هـ - توبه

و- دعا

ز- خلق نیکو

ح- زکات مال

ط- بخشش نعمت

ی- صله‌ی رحم

ک- صدقه

خلاصه

فهرست منابع

خلاصه فصل چهاردهم

بر اساس نظریه اصالت جامعه، مفاهیم اجتماعی، بدون تمسک به مفاهیم ناظر بر افراد و روابطشان تفسیر می‌شود و تبیین پدیده‌های اجتماعی را با قوانین علی حاکم بر آن‌ها ممکن می‌داند. بنابراین از جنبه ارزشی اصالت جامعه می‌توان به تقدم منافع جامعه بر منافع فرد حکم کرد. در بحث روش‌شناسی بر اساس دیدگاه امام علی (ع) نمی‌توان پذیرفت که پدیده‌های اجتماعی صرفاً مجموعه‌ای از افرادند که با هم نسبت‌های گوناگون دارند و الگوهای کلان جمع افقی الگوهای فردی است بلکه افراد یک جامعه در رفتار و اندیشه یکدیگر تاثیر دارند. و هویت و شخصیت افراد، تحت تاثیر هم واقع می‌شود. در نتیجه نمی‌توان گفت که الگوهای اقتصادی کلان، صرفاً جمع جبری افقی اثرهای افرادند بلکه تاثیر و تاثر افراد بر همدیگر می‌باید کانون توجه قرار گیرد.

جامعه‌ای که به زیور تقوا آراسته است راهی به سوی امدادهای غیبی پیدا می‌کند. سختی را از سر می‌گذراند و شاهد نزول برکات است. حضرت علی (ع) می‌فرمایند: هر که تقوا پیشه کند، سختی‌هایی که به او نزدیک شده‌اند، دور می‌گردند. تلخی‌ها، شیرین و امواج متراکم رفتاری‌ها برطرف شده، مشکلات پیاپی و جمعی به وقوع گناهی خشنود می‌گردد. و آهنگ آن گناه می‌نماید و یک فرد از افراد اجتماع که خشنودی‌اش جزئی از خشنودی جمع و تصمیمش جزئی از تصمیم جمع است. مرتکب آن گناه می‌شود و در این جاست که گناه فرد گناه جمع است. سخن نهج‌البلاغه ناظر به چنین حقیقتی است نه به خشنودی و خشم محض که به هیچ وجه شرکت در تصمیم و عمل شخص مباشر گناه محسوب نشود.

در قرآن و روایات معصومان (ع) از جمله در کلمات امام علی (ع) فراوان آمده است که اگر کسی خداوند را یاری دهد، خدا نیز او را یاری خواهد رساند. تردیدی نیست که یاری رساندن به خدا جز عمل به دستورات او در عرصه‌های فردی و اجتماعی نیست. خداوند در قرآن بر یاری کسی که او را یاری رساند، تاکید کرد: به خداوند سوگند، قطعاً کسی را که او را یاری کند، یاری خواهد نمود.

رسول الله ﷺ: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُكُونَ أَنْتَى النَّاسِ فَلْيَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى

**هر که دوست دارد با تقواترین مردم باشد
به خداي تعالی توکل کند**

من لا يحضره الفقيه ج ۴ ص ۴۰

فصل پانزدهم

نگاهی به دنیا و آخرت با رویکرد تولید ارزش‌ها

فهرست مطالب

مفهوم لغوی دنیا

دنیا از دیدگاه امام علی (ع)

ارزش دنیا

نیرنگ دنیا

دنیا گذرگاه و سرای ناپایدار

محل آزمایش بودن دنیا

زودگذر بودن دارایی‌ها و لذت‌های دنیا

ترک دنیا

سیره عملی امام علی (ع)

مفهوم لغوی آخرت

نظر به باطن دنیا

برخورداری از نعمت‌های دنیا و آخرت

خلاصه

فهرست منابع

خلاصه پانزدهم

بحث دربارهٔ دنیا و ویژگی‌های آن، بخش عظیمی از میراث ماندگار مکتوب حضرت (ع) است که پژوهش‌گر این آثار را با پرسش‌هایی مواجه می‌سازد. آیا دنیا، مفهوم آشنایی برای مخاطبان امام (اعم از یاران و اصحاب و عموم مردم) در جامعهٔ اسلامی آن روز بوده که امام این لفظ را برای معانی گوناگون در مواعظ و خطبه‌ها و سایر سخنان خویش به کار می‌برده‌اند. امام (ع) ضمن دعوت به شناخت درست دنیا، بر آثار تاکید می‌کنند که چگونه بینش درست ما را در اصالت ندادن به دنیا و توجه به بقای جهان آخرت جهت می‌دهد. از مطالعهٔ سخنان امام (ع) به دست می‌آید که دنیا جای ظهور و بروز خوبی‌ها و درستی‌ها و انجام اموری است که ضمن فراهم‌سازی اسباب و شرایط زندگی، به انسان هدفدار و خداگرا در کسب توشه و انجام عمل صالح مدد می‌رساند. و او می‌تواند به کوشش مثبت اقتصادی پردازد و با هدف تامین نیازهای خود، خانواده و نزدیکانش و حتی انفاق و کمک به دیگران و انجام فعالیت‌های خیر مالی و اقتصادی به صورت عاملی موثر در فرآیند توسعهٔ اقتصادی سهم بسزایی داشته باشد. بنابراین حضرت ارزش ذاتی دنیا را نفی نکرده‌اند.

این دنیا جایگاه صدق و واقعیت‌ها و حیات معقول است. برای کسی که حقیقتاً آن را بشناسد و همچنین جایگاه فریب و خطا و زندگی پلیدی است برای کسی که آن را نشناسد و بر مبنای هوا و هوس در آن حرکت کند. اگر انسان به این دنیا به عنوان هدف نهایی و مطلوب مطلق بنگری با چیزی روبه‌رو خواهد گشت که به هیچ اصلی متکی نیست.

از برخی ویژگی‌هایی که برای دنیا در کلام امام علی(ع) یافت گردید و نیز مواردی چون سفارش به ترک دنیا در گفتار و سیره حضرت، روشن خواهد شد که مقصود امام(ع) از دنیا چیست. در برخی سخنان حضرت، دنیا دقیقاً به همان معنای لغوی به کار رفته و از ایشان چنین نقل شده است (دنیا را دنیا گفته‌اند چون پست‌تر از هر چیزی است) چنان که رسول خدا(ص) به معنای دنیا اشاره دارد که دقیقاً همان معنای موجود در کتاب‌های لغت است. یزید بن سلام از پیامبر دربارهٔ وجه تسمیه دنیا پرسید و حضرت فرمودند: (چون دنیا پست و پایین است و جدای از آخرت و پیش از آن آفریده شد).

همنشینی جسمانی با دنیا از دیگر ویژگی‌های آخرت‌گرایان در سخن علوی است. امام خطاب به کمیل بن زیاد فرمودند: (و همنشین دنیايند با تن‌ها و جان‌هايشان آويزان است در ملاً اعلا اينان خدا را در زمين او جانشينانند و مردم را به دين او مي‌خوانند).

الْأَمَامُ الْمَهْدِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَإِنَّا نَحِيطُ بِعِلْمِنَا بِأَتْبَانِكُمْ وَلَا نَعْرُبُ عَنَّا شَيْءٌ مِّنْ أَخْبَارِكُمْ

حضرت مهدی علیه السلام: علم ما به شما احاطه دارد و چیزی از اخبار
شما بر ما پوشیده نیست

کافی ج ۱ ص ۳۷۲

فصل شانزدهم

رابطه‌ی دنیا و آخرت از دیدگاه امام علی(ع)

فهرست مطالب

جمع دنیا و آخرت

تضاد بین دنیا و آخرت

سازگاری دنیا و آخرت در عرصهٔ اقتصاد

تولید

رشد و توسعهٔ اقتصادی

توزیع ثروت و درآمد

سودجویی

مصرف

پس انداز و سرمایه‌گذاری

زهد و قناعت و تاثیر آن بر پس انداز، تولید و توزیع

زهد و قناعت رهبران جامعه و تثبیت حکومت

زهد و قناعت و رشد و توسعهٔ اقتصادی

خلاصه

فهرست منابع

خلاصه فصل شانزدهم

شهید مطهری از دشمنی دنیا و آخرت در سخنان امام علی (ع)، تضاد دنیا و آخرت را نتیجه گرفته و آن را به جهان دل و ضمیر انسان و دلبستگی‌ها و عشق‌ها مربوط دانسته و با بیان ۳ رابطه به توضیح این تضاد پرداخته:

۱. رابطه میان برخورداری از دنیا و برخورداری از آخرت

۲. رابطه میان هدف قرار گرفتن دنیا و هدف قرار گرفتن آخرت

۳. رابطه میان هدف قرار گرفتن یکی از این دو با برخورداری از دیگری

یکی از موضوعات اساسی در اقتصاد، نحوه تخصیص منابع ثروت و درآمد است که با تعبیرهایی چون توزیع مناسب، توزیع بهینه و ... به آن اشاره می‌شود که عدالت توزیعی نیز در این جهت مطرح است. در اقتصاد کلان، به ویژه اقتصاد بخش عمومی از سیاست‌های اقتصادی و ابزار مناسبی برای توزیع بهتر ثروت و درآمد در قالب الگوهای نظری بحث می‌شود.

دنیا در این جا به معنای شهر و خانه و دارایی‌ها و تمام لوازم زندگی و لذات زودگذر است و امام، سازگاری بین دنیا و آخرت را بدین گونه بیان فرموده که با برگرفتن بهترین توشه از دنیا به سوی آخرت کوچ کنید و الگوی بهره‌مندی شما در این دنیا زندگی در سطح کفاف باشد و از زیاده‌خواهی پرهیزید بنابراین توشه برگرفتن و آهنگ آخرت داشتن در این جهان با فرض زندگی در سطح کفاف مناسبت و سازگاری دارد، نه با رفاه طلبی و فزون‌خواهی.

کم ارزش خواندن دنیا از دیدگاه امام علی (ع) مفهومی نسبی و نگری مقایسه‌ای است و دلیل بر بی‌اهمیتی ذاتی دنیا نیست. حاصل بررسی سخنان حضرت در این زمینه نشان داد که بین نظریه بی‌ارزش بودن نسبی دنیا و توسعه اقتصادی در آن، ناسازگاری وجود ندارد. مقصود از ترک دنیا در نگاه امام، ترک علاقه و تمایل به دنیا است که نمی‌تواند با شوق و رغبت به سوی آخرت جمع شود. مراد از فریب دنیا، جلوه‌های زیبا و زودگذری است که چون دیو یا شیطانی با چنگال‌های خود انسان را اسیر خود می‌کند. دعوت‌های مکرر امام به آخرت در جهت تأکید بر کاهش علاقه و دلبستگی به دنیای فریبنده است.

زهد یعنی بی‌میلی و عدم دلبستگی به دنیا است و قناعت رضایت به کم و حرص نورزیدن است. هر یک از این دو ویژگی، درجات و مراتبی دارد و نباید زهد و قناعت منفی با آنچه دین تایید کرده اشتباه شود.

فهرست منابع

- نهج البلاغه فیض الاسلام، حکمت، ص ۱۵۰ و ۱۱۶۵.
- نهج البلاغه فیض الاسلام، عهد نامه مالک اشرف ص ۱۰۰۰ و ۱۰۰۱.
- نهج البلاغه فیض الاسلام، نامه ۵۰ ص ۹۸۲.
- نهج البلاغه. نامه ۳۱.
- نهج الیلاغه، حکمت ۳۷۴.
- آراستی م، ذوالقدر ح. ۱۳۸۳. تجزیه و تحلیل فرایند مهندسی ارزش: ارایه یک چارچوب نظری. نخستین سمینار عالی مهندسی ارزش، دانشگاه صنعتی امیر کبیر.
- اخوان پ، معینی ع. بررسی نقش مهندسی مجدد در شبیه‌سازی سازمان. ماهنامه تدبیر.
- اکبرپور شیرازی م، سوری ح. ۱۳۸۴. بهبود فرایندهای کسب و کار با استفاده از مدیریت دانش. دومین کنفرانس مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات.
- اکبرپور شیرازی م، مهدوی ا، سوری ح. ۱۳۸۵. مزیت رقابتی سازمان در مدل تلفیقی مهندسی مجدد و مدیریت دانش از دیدگاه ارزیابی متوازن. چهارمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت.
- امثال و حکم، دهخدا.
- ایران نژاد پاریزی، مهدی، ساسان گهر، پرویز، سازمان و مدیریت از تئوری تا عمل، انتشارات موسسه بانکداری ایران، ۱۳۷۵، تهران.

پاریزی، دکتر مهدی ایران نژادف ساسان گهر، پرویز، سازمان و مدیریت از تئوری تا عمل،
موسسه بانکداری ایران، ۱۳۷۵.

پورنژاد ش ع. ۱۳۸۰. خلاقیت در مهندسی ارزش. مجموعه مقالات مقاله‌های نخستین
سمینارهای مهندسی ارزش.

تحریر الوسیه، امام خمینی (ره)، ج ۱، کتاب امر به معروف و نهی از منکر.

ترابی م. ۱۳۸۳. مبانی و ساختار مهندسی ارزش و توسعه کاربرد آن در طرح‌های صنعتی.
نخستین سمینار ملی مهندسی ارزش، دانشگاه صنعتی امیرکبیر.

تیری م. ۱۳۸۳. مدیریت ارزش. شرکت مهندسی مشاور مه‌اب قدس، چاپ اول، تهران.
جعفری م، اخوان پ. ابعاد مهندسی مجدد در سازمان. ماهنامه تدبیر.

جعفری م، اخوان پ. اولویت انتخاب بین مدیریت دانش و مهندسی مجدد در سازمان.
ماهنامه تدبیر.

جعفری م، خوان پ. مهندسی مجدد فرایندهای کسب و کار. ماهنامه تدبیر.

چمپی ج. ۱۳۷۷. طرح‌ریزی دوباره مدیریت (دستور کار رهبری نوین). ترجمه: ا پاد، سازمان
مدیریت صنعتی.

چمپی ج، نوریانیتی. ۱۳۷۷. با شتاب به پیش. ترجمه: م طلوع مکانیک، موسسه خدمات فرهنگی
رسا.

حاجی علی اکبر م. ۱۳۸۳. ارزیابی و ارتقای سیستم‌های مدیریت کیفیت مبتنی بر ISO9001-
2000 با استفاده از متدولوژی مهندسی ارزش. پایان نامه کارناسی ارشد به راهنمایی دکتر
مسعود ربانی، دانشکده فنی تهران.

حماسه حسینی، شهید مطهری، ج ۳، ص ۲۴۱.

دبیرخانه نخستین سمینار ملی مهندسی ارزش. ۱۳۸۰. مجموعه مقاله‌های نخستین سمینار ملی مهندسی ارزش، چاپ اول، تهران، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، انجمن مهندسی صنایع ایران، مهندسین عمران، ایران، انتشارات پژوهش.

دفتر امور فنی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور. مجموعه دستورالعمل‌های مهندسی ارزش. نشریه ۳۲۹۱۸.

دهقان نیری ا. ۱۳۸۴. بررسی راهکارهای اجرایی جهت تضمین اجرای موثر مهندسی ارزش. اولین کنفرانس ملی مهندسی ارزش، دانشگاه علم و صنعت ایران.

ربانی م، رضائی ک، حاجی علی اکبر م. ۱۳۸۳. مهندسی ارزش مبتنی بر استانداردهای SAVE, ENIZ973:2000، تهران: شرکت مشارکتی. آر. و. توف با همکاری نشر آتنا.

رشاد علی اکبر. دانشنامه امام علی (ع). ج ۷

روح العلم س. پیشرفت‌های غیر منتظره با CPI. مجله روش، (۷۷) ۱۲.

س ئیر. س. ۱۳۸۲. روش اندازه‌گیری به کارگیری مهندسی ارزش. ترجمه: جبل عاملی م س، صادقی ع. تهران: نشر فرات.

سعیدی، پرویز، نظارت و کنترل در مدیریت اسلامی، نشریه حسابدار سال دوازدهم، شماره ۱۲۵.

سوسن باستانی. جنسیت، فرهنگ، ارزش-ها و نگرش.

صادق پور، دکتر ابوالفضل، نظارت با کنترل دولتی، نشریه مدیریت دولتی، شماره ۲۲، مرکز آموزشی مدیریت دولتی.

صادقی ع. ۱۳۸۱. مدیریت پروژه با رویکرد مهندسی ارزش. پایان نامه دکتری به راهنمایی دکتر سعید جبل عاملی. دانشکده مهندسی صنایع دانشگاه علم و صنعت. صحیح بخاری، ج ۳، باب النکاح.

عالم تبریزی اکبر، محمد رحیمی علی رضا. ۱۳۸۸. رویکردهای مدیریت تولید و عملیات. تهران: شرکت چاپ و نشر بازرگانی.

عبایی م، قوامی فر ک. ۱۳۸۴. کاربرد تکنیک‌های تحلیل کارکرد، خلاقیت و ارزیابی در مهندسی ارزش. شرکت مهندسی مشاور مهتاب قدس.

علی نژاد ع. ۱۳۸۱. چگونگی به کارگیری مهندسی ارزش با استفاده از QFD و MADM، پایان نامه کارشناسی ارشد به راهنمایی دکتر محمدمهدی سپهری، دانشکده فنی مهندسی دانشگاه تربیت مدرس.

علی احمدی علیرضا، کاظمی مصطفی، مولایی محمد. ۱۳۸۲. نقش ارزشهای اسلامی در فرایند نظارت و کنترل سازمانی، تهران: انتشارات تولید دانش.

غرر الحکم، ص ۳۵۹.

قلی پوری. ۱۳۸۳. مبانی مهندسی ارزش. چاپ اول، تهران: انتشارات ترمه.

کافی ج 2، ص 208.

کریمی م. 1384. شش پرسش اساسی برای درک مهندسی ارزش. دومین کنفرانس ملی مهندسی ارزش دانشگاه علم و صنعت ایران.

لیر اس اس. ۱۳۸۰. روش به کارگیری مهندسی ارزش، ترجمه: جبل عاملی م، صادقی م.
چاپ اول، تهران: انتشارات فرات.

محمد علی سواری. رفتار سازمانی، نمایندگی ولی فقیه در سپاه قم، چاپ اول.
نوده فراهانی م، پرخوان رازلیقی م. ۱۳۸۲. نقش فناوری اطلاعات در فرایند مهندسی مجدد
کسب و کار. ماهنامه تدبیر. شماره ۱۳۳.

همر م. ۱۳۷۸. فراسوی مهندسی دوباره. ترجمه: ع ر رضایی نژاد، موسسه خدمات فرهنگی
رسا.

همر م، چمپی ج. ۱۳۷۴. طرح ریزی دوباره شرکت، بیانیه انقلاب تجاری، مهندسی مجدد.
ترجمه: ا پاد، سازمان مدیریت صنعتی.

همر م، چمپی ج. ۱۳۷۹. مهندسی دوباره شرکت‌ها. ترجمه: ع ر رضایی نژاد، انتشارات موسسه
فرهنگی رسا.

- Alphones J, Dell I. 1997. Value engineering application operation: for design, construction, maintenance & operation, Kingston.**
- Anwar S. 1997. Value management value engineering. SAVE international module-1 workshop, California, USA.**
- Borsic, Damir, Cesare Volante. 1999. Value engineering in the product development process: An application in automotive industry, save international conference proceedings.**
- CK Ho D. 1999. Techniques quest for value mix, MBC university press, 9:3.**
- CWilson D. 2000. Putting the value back into planning, save international conference proceedings.**
- Cooper R, Regine S. 1997. Target costing and value engineering, the IMA foundation for applied research, institute of management accountant, new jersey, USA.**
- D. Miles L. 1989. Techniques of value analysis & value engineering, the IMA foundation for applied research, institute of management accountant, new jersey, USA.**
- Dell Isola A. 1997. Value engineering: practical applications for design, construction, maintenance & operation, Kingston, R.S. means company, Inc.**
- Eaton E, Deidre, Mary Rus. 1999. How value engineering can assist in commercial activities studies, save international conference proceedings.**